

Bijlage 2. Behandeling van de bezwaren en adviezen bij het ministerieel besluit tot de vaststelling van het gebied 'Vallei van de Mombeek en Fonteinbeek en de burcht en het bos van Kolmont' en de 'Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon en Tongeren' in de Landschapsatlas

Omschrijving:

Vallei van de Mombeek en Fonteinbeek en de burcht en het bos van Kolmont
Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon en Tongeren

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen en Bezwaren ingediend tijdens het openbaar onderzoek

Het openbaar onderzoek naar de gedeeltelijke vaststelling van de Landschapsatlas voor het gebied 'Vallei van de Mombeek en Fonteinbeek en de burcht en het bos van Kolmont' in Tongeren en Borgloon en de 'Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon en Tongeren' liep van 20 februari tot en met 20 april 2018 (2018-V13).

Er werden 4 bezwaarschriften en 1 gecoördineerd advies ingediend. Deze zijn tijdig ingediend en dus ontvankelijk. De ingediende bezwaren en het gecoördineerd advies maken integraal deel uit van het vaststellingsdossier.

Bezwaar B_000001: gewestwegen

De bezwaarindiener stelt dat binnen de afbakening van het gebied in de Landschapsatlas alle weggebonden aanpassingen langs de gewestwegen mogelijk moeten blijven.

Behandeling van het bezwaar:

De gewestwegen N79 en N20 zijn inderdaad gekozen als goed herkenbare grenzen voor de afbakening van het gebied 'Vallei van de Mombeek en Fonteinbeek en de burcht en het bos van Kolmont' in de Landschapsatlas. Langs deze wegen volgt de afbakening de perceelsgrenzen van het Grootschalige Referentie Bestand (GRB administratieve percelen). Het GRB geldt als de standaard binnen de Vlaamse overheid voor afbakeningen en GIS. In zoverre de administratie Wegen en Verkeer werken uitvoert op één of meerdere van deze percelen binnen de afbakening is zij ingevolge het onroerenderfgoeddecreet verplicht de zorgplicht toe te passen. Als administratieve overheid geeft zij in dat geval in al haar beslissingen over een eigen werk of activiteit met directe impact op het vastgestelde erfgoed aan hoe ze rekening heeft gehouden met de zorgplicht. Weggebonden aanpassingen langs de gewestwegen blijven dus mogelijk, in zoverre de administratieve overheid zich aan de zorgplicht houdt.

Aangezien de bezwaarindiener niet vermeldt welke werken zij concreet plant en op welke percelen het bezwaar precies betrekking heeft, kan niet worden onderzocht of het wenselijk is om de afbakening van het vast te stellen gebied desgevallend aan te passen.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op de afbakening van het gebied in de Landschapsatlas.

Bezwaar B_000002: beheer van waterlopen en natuurgebieden

Bezwaarindiener ondersteunt de vaststelling, maar vraagt afstemming met het beheer van waterlopen en natuurgebieden. Ook het behoud van landschapselementen, graften, holle wegen, paden en hoogstamboomgaarden verdienen bijzondere aandacht. Naast de bescherming van de historische bebouwing dienen deze elementen optimaal beschermd te worden.

Behandeling van het bezwaar:

De vaststelling is een eerste stap in de richting van een beheerplan, waarin men effectief tot een meer geïntegreerd beheer van waterlopen, bossen en natuurgebieden kan komen. Dit beheerplan kan er pas komen nadat het gebied in de landschapsatlas is vastgesteld en een ruimtelijk uitvoeringsplan het als erfgoedlandschap in het plangebied heeft opgenomen. Er is dus geen tegenstelling tussen de vaststelling en een afgestemd beheer, wel een volgtijdelijkheid.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op de vaststelling van het gebied in de Landschapsatlas.

Bezwaar B_000003: natuurwaarden

Bezwaarindiener onderschrijft de opname van het gebied rond Kolmont en van het fruitspoor in de vastgestelde Landschapsatlas. Daarnaast wenst hij bij te dragen tot het oordeelkundig beheer van het gebied en vraagt een (betere) benadrukking van een aantal bijkomende elementen in de omschrijving voor de vastgestelde Landschapsatlas, meer bepaald de natuurwaarde die de wetenschappelijke en historische waarden van het gebied mee bepalen. "Met het oog op de vaststelling in de Landschapsatlas en het daarop volgend planningsproces, is het van belang de erfgoedwaarden van deze fauna en flora nader te duiden, zodat het op te maken erfgoedlandschap in gepaste beschermingsmaatregelen kan voorzien. De spoorwegberm speelt in dit opzicht een cruciale rol, niet alleen omwille van haar landschappelijke waarde op zich, maar ook omwille van de componenten van dit landschap (fauna en flora). Zowel de fauna en flora maken onmiskenbaar deel uit van de landschappelijke waarden van het gebied. Deze groene strook is o.m. zeer belangrijk voor de Grauwe klauwier, de Zeggekorfslak en verschillende vleermuissoorten, maar ook voor de zeldzame vegetatie die er zich ontwikkeld heeft. Daarom is het van het belang dat de waarde van de spoorwegberm ook wordt benadrukt in de te nemen beslissing.

Daarnaast verzoeken wij het agentschap Onroerend Erfgoed bij de te nemen beslissing ruimte te voorzien voor private beheersmaatregelen die het landschap ten goede komen. Daarbij wordt o.m. gedacht aan de restauratie en (her)aanleg van poelen en vijvers."

Behandeling van het bezwaar:

De uitgebreide en inhoudelijk gedetailleerde onderbouwing van het bezwaarschrift wordt zeer gewaardeerd.

1. Op de vraag om bijkomende elementen en kenmerken van dit gebied mee op te nemen in de vaststelling of in de omschrijving van de vastgestelde inventaris merken we op dat de argumentatie van het bezwaar is ingegeven vanuit natuurwaarden. Sinds het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en het MB met de inventarismethodologie van 17 juli 2015 staat de natuurwaarde niet (meer) als zelfstandige waarde naast de andere, die motiveren waarom iets als erfgoed in de vastgestelde inventaris wordt opgenomen of waarom iets wordt beschermd. Natuur kan in algemene termen wel aan bod komen, onder bijvoorbeeld de wetenschappelijke waarde of esthetische waarde. Bij de waardering van erfgoed ligt de klemtoon op het menselijke verleden, zo bijvoorbeeld het landgebruik door de mens. Om die reden worden bij de voorbereiding van een vaststelling ook geen inventarisaties naar fauna of flora uitgevoerd, wel naar relictten die getuigen over het verleden van de mens en zijn ingrepen in het landschap. Voor de inventarisatie en de duiding van natuurwaarden zoals biotopen of soorten, verwijzen we naar de Speciale Beschermingszones of naar het instrumentarium van het natuurdecreet, zoals bijvoorbeeld de Biologische Waarderingskaart (§nr. 5 en 8, 10, 11, 12 in het bezwaar).

Andere elementen en kenmerken, zoals hoogstamboomgaarden, holle- en landwegen, kasteeldomeinen, de burcht van Kolmont en de verwijzing naar het graafschap Loon (§nr.6 in het bezwaar), zijn als erfgoedelementen opgenomen in de wetenschappelijke erfgoedinventaris (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135256>). Zij maken deel uit van de vaststelling. Zij zijn voldoende geduid om aan de zorg- en motiveringsplicht te voldoen.

Om tegemoet te komen aan de vraag naar verduidelijking van de erfgoedelementen van de "Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon-Tongeren" (fruitspoor) zullen de korte beschrijving, waarden en de thesaurustermen worden uitgebreid met een verwijzing naar het historisch hakhoutbeheer, graslanden en het biologisch waardevolle karakter van het fruitspoor. Op deze manier zullen administratieve overheden in het kader van de zorg- en motiveringsplicht in de toekomst rekening moeten houden met de afwisselende open en gesloten zichten en het historische hakhoutbeheer, deze voor spoorwegbermen zo typische beheersvorm.

Bezwaarindiener vraagt om typerende landschappen concreter te omschrijven. Hij verwijst hiervoor naar het habitatrichtlijngebied "Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw" (§nr. 8-9 van het bewaar). Dit habitatrichtlijngebied is uitgestrekter dan het voorliggende, waardoor ook de omschrijving veelomvattender is en kenmerken beschrijft die niet altijd

van toepassing zijn op het veel kleinere gebied van de Landschapsatlas. Ook de invalshoek is anders: bij habitatrichtlijngebieden ligt de klemtoon op natuurlijke biotopen, bij een vaststelling op (landschappelijk) erfgoed overgeleverd door de mens. Dit verklaart de verschillende beschrijvingen. De verwijzing naar wateringen in de Fonteinbeek en de Mombeek is gedubbelcheckt met behulp van de historisch-topografische kaarten en het digitale terreinmodel. Historisch gezien klopt het dat in beekdalen hoofdzakelijk hooilanden of natte graslanden voorkwamen, zoals reeds aangegeven in het vaststellingsdossier, maar voor wateringen of vloeisystemen zijn geen bewijzen teruggevonden. Het DTM (2015) vertoont sporen van greppels dwars op de beek, maar het is onduidelijk van wanneer die dateren. Het patroon stemt niet overeen met het kenmerkende vloeisysteem zoals we dat langs bijvoorbeeld het Kempisch kanaal kennen. De greppelstructuur in de natte graslanden langs de Mombeek en Fonteinbeek staat wellicht in relatie tot het beheer als gras- of hooilanden (drainage). Om te voldoen aan de vraag naar een betere beschrijving van het micro-hydrologische systeem in de beekdalen, zullen de thesaurustermen "greppels", "meanders" en "graslanden" aan het definitieve vaststellingsdossier worden toegevoegd.

De omschrijving van het gebied in het vaststellingsdossier is beknopt geformuleerd: het omvat alleen de beschrijving in grote lijnen van de nog bestaande relict, erfgoedelementen en -kenmerken (aanduidingsobjecten/97617). Voor de details beschikt de lezer over de tekst in de wetenschappelijke inventaris (erfgoedobjecten/135256).

2. Op de vraag naar ruimte voor private beheersmaatregelen verwijzen we naar de mogelijkheid om een beheerplan op te stellen. Een vaststelling staat het nemen van de gepaste beheersmaatregelen niet in de weg, integendeel het faciliteert. Als een vastgesteld gebied in een ruimtelijk uitvoeringsplan de overdruk van erfgoedlandschap heeft gekregen en er een beheerplan voor is goedgekeurd, kan het agentschap Onroerend Erfgoed premies uitreiken voor de beheersmaatregelen in het goedgekeurde beheerplan.

Een vaststelling is een onderdeel van een ruimtelijk planningsproces, met name dat van de opstelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Concrete maatregelen voor een beter beheer van bijvoorbeeld hakhout in de bermen van het fruitspoor (§nr. 7 van het bezwaar) kunnen daar niet in aan bod komen, wel in een beheersplan dat in onderling overleg tussen de belangrijkste betrokkenen en eigenaars is opgemaakt. M.a.w. een vaststelling is daar niet het geschikte instrument voor.

Conclusie:

Het bezwaar heeft invloed op de vaststelling van het gebied in de Landschapsatlas.

Het definitieve vaststellingsvoorstel van "Valleien van Mombeek en Fonteinbeek met burcht en bos van Kolmont" wordt als volgt aangepast:

- Thesaurustermen "greppels", "meanders" en "graslanden" worden toegevoegd.

Het definitieve vaststellingsvoorstel van "Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon-Tongeren" wordt als volgt aangepast:

- Thesaurustermen: de term 'hakhoutbeheer' wordt toegevoegd
- Beschrijving: "In de bermen komen hakhoutstoven (o.a. es) voor. Langs het fruitspoor wisselden open (grasland) en meer gesloten zichten (hakhout) elkaar af." wordt toegevoegd
- Historische waarde: "Kenmerkend is het hakhout in de bermen van de voormalige spoorwegbedding, dat getuigt van het vroegere voor spoorwegen zo typische hakhoutbeheer." wordt toegevoegd
- Ruimtelijk-structurerende waarde: "biologisch waardevol," wordt toegevoegd.
- Esthetische waarde: "De afwisseling van open en gesloten zichten en het reliëf vergroten de belevingswaarde van het omliggende landschap" wordt toegevoegd.

Bezwaar B_000004: uitbreidingsmogelijkheden voor landbouwers

Het bezwaar pleit voor het behoud van uitbreidingsmogelijkheden voor landbouwers en vraagt alle landbouwbedrijven uit de afbakening van het vast te stellen gebied te sluiten.

Behandeling van het bezwaar:

Een vaststelling wijzigt de bestemming van percelen niet en verandert de bestaande situatie dus niet. Bestemmingswijzigingen vormen het onderwerp van ruimtelijke planinitiatieven, volgens de procedures die hiervoor in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn bepaald. Het vaststellen van de Landschapsatlas maakt daar geen deel van uit.

Dat een vaststelling tot een stand still in de ruimtelijke ontwikkelingen zou leiden, is nergens in de literatuur of door de bezwaarindiener aangetoond.

De vaststelling heeft geen rechtgevolgen voor particulieren, tenzij informatieplicht of het vermelden in akten van het feit dat het perceel in een vastgestelde inventaris staat. De veronderstelling dat de vaststelling landbouwers in het gebied benadeelt in hun ruimtelijke uitbreidingsmogelijkheden klopt dus niet.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op de vaststelling van het gebied in de Landschapsatlas. De afbakening van het gebied wordt niet aangepast.

Bezwaar B_000005: gecoördineerd advies

Dit is een gecoördineerd advies. De bezwaarindiener staat overwegend positief tegenover de vaststelling:

1. Vraag om de heraanleg van de "Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon-Tongeren" (fruitspoor) tot een fietssnelweg mogelijk te houden d.m.v. de uitbreiding van de verharding en de plaatsing van de bewegwijzering.
2. De vaststelling van het betreffende landschap mag de ontwikkelingen binnen het Fruitspoor niet in het gedrang brengen.
3. Uitbreiding van de afbakening van het gebied "Abdij van Kolen en de Kolenberg" met drie 19de-eeuwse hoeves, een kapel, twee hoeves die al op de Vandermaelenkaart staan en een hoogstamboomgaard.
4. Aanpassing van de inventariswebsite door vermelding van de aankoop van het fruitspoor door de provincie Limburg.
5. Bellevuebos en kastelen van Gors-Opleeuw: uitbreiding van de afbakening met het kasteel en park van de heren van Guigoven (Rood Kasteel), kasteel de Donnea en kasteel Romsée.
6. Vallei van de Mombeek en Fonteinbeek met burcht en bos van Kolmont: uitbreiding van de afbakening ter hoogte van de burcht van Mulken.
7. Vraag naar eventuele beperkingen van de vaststelling voor het fietsroutenetwerk.
8. Vraag naar eventuele beperkingen van de vaststelling voor de toeristische infrastructuur.
9. Vraag naar de vaststelling van het overblijvende tracé van het fruitspoor tot Sint-Truiden en verder.

Behandeling van het bezwaar:

1. De opname van het fruitspoor op het grondgebied Tongeren en Borgloon in de vastgestelde inventaris heeft uitsluitend zorg- en motiveringsplicht voor administratieve overheden tot gevolg. Toekomstige ontwikkelingen blijven dus mogelijk op voorwaarde dat zorg wordt gedragen voor de erfgoedkenmerken, zijnde in dit concrete geval de zorg voor het tracé, de zorg voor het hakhoutbeheer op plaatsen waar hakhoutstoven voorkomen, afwisseling van open en gesloten zichten langs het traject.
2. Idem als 1.
3. Uitbreiding van de afbakening na openbaar onderzoek is niet mogelijk.
4. Deze opmerking heeft geen betrekking op de vaststelling. Wel zal deze informatie in de wetenschappelijke inventaris worden opgenomen.
5. Idem als 3.
6. Idem als 3.
7. De opname van de gebieden "Vallei van de Mombeek en Fonteinbeek met burcht en bos van Kolmont ", "Bellevuebos en kastelen van Gors-Opleeuw", "Abdij van Kolen en de

Kolenberg" en "Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon-Tongeren" (fruitspoor) in de vastgestelde inventaris heeft uitsluitend zorg- en motiveringsplicht voor administratieve overheden tot gevolg. Zorg- en motiveringsplicht veronderstelt dat de administratieve overheid zoveel mogelijk zorg in acht neemt voor de erfgoedkenmerken van onroerende goederen die opgenomen zijn in een vastgestelde inventaris. Verder motiveert de administratieve overheid in haar beslissingen over eigen werken of activiteiten hoe ze rekening heeft gehouden met het impact van deze werken of activiteiten op het vastgestelde erfgoed (art. 4.1.9 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Toekomstige ontwikkelingen blijven dus mogelijk op voorwaarde dat zorg wordt gedragen voor de erfgoedkenmerken.

8. Idem als 7. Wat omgevingsvergunningen betreft, enkel administratieve overheden zijn onderhevig aan de zorg- en motiveringsplicht voor hun eigen werken en activiteiten. Voor vergunningsaanvragen van particulieren (of niet-administratieve overheden) kan een vaststelling geen weigeringsmotief voor een vergunning of machtiging vormen (art. 4.1.8.).

Voor "B&B's in vastgestelde huizen" gelden de rechtsgevolgen van de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed waarvoor in 2017 in Limburg een grootschalig openbaar onderzoek is georganiseerd. Bezwaarindieners vindt de concrete informatie over de rechtsgevolgen op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/rechtsgevolgen> en <https://www.onroerenderfgoed.be/nl/bescherming/vastgestelde-inventarissen/rechtsgevolgen/>.

9. Er is geen nieuwe vaststelling voor het vervolgtraject van de 'Spoorwegbedding lijn 23' op het grondgebied van Linter, Zoutleeuw, Sint-Truiden gepland. Gaat één van de volgende jaren een vaststelling van een ander gebied in de Landschapsatlas voor deze gemeenten door, dan kan het vervolgtraject eventueel samen met die vaststelling in openbaar onderzoek gaan.

Conclusie:

Het bezwaar heeft geen invloed op de vaststelling van de gebieden "Vallei van de Mombeek en Fonteinbeek met burcht en bos van Kolmont ", "Bellevuebos en kastelen van Gors-Opleeuw", "Abdij van Kolen en de Kolenberg" en "Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon-Tongeren" (fruitspoor) in de Landschapsatlas. De afbakeningen worden niet aangepast.

2. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 7 mei 2018. De VCOE verzocht en kreeg van de bevoegde minister op 8 mei 2018 de toelating om de adviestermijn met dertig dagen te verlengen. De VCOE bracht op 14 juni 2018 een voorwaardelijk gunstig advies. Het advies maakt integraal deel uit van het vaststellingsdossier.

De VCOE situeert de adviesvraag (§1-4) en adviseert vervolgens

1. over de ingediende bezwaarschriften van het openbaar onderzoek (§5-9 en 12):

"De commissie dringt erop aan zowel de aanleiding, de doelstelling en de rechtgevolgen van de vaststelling in het vaststellingsdossier te duiden. Aansluitend formuleert de commissie de aanbeveling om bij toekomstige vaststellingen tijdens het openbaar onderzoek een infosessie te organiseren voor alle betrokkenen".

2. De vernieuwde vaststellingsmethodiek (§7-9), die als positief wordt ervaren. De VCOE vraagt tevens naar een verduidelijking van het impact van de koerswijziging op de bescherming van houtige beplantingen (§12).

3. Het vaststellingsdossier (§10 en 12): de VCOE vraagt om de inventarismethodologie voor de Landschapsatlas toe te passen en meer bepaald het "afwegingskader verder transparant te maken en de geografische of de thematische context en de relevantie van voorliggende vaststelling voor Vlaanderen verder te duiden".

4. De vaststelling van het "Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon-Tongeren" (fruitspoor): de VCOE vraagt de samenhang tussen enerzijds de vaststelling en anderzijds de

beschermde landschappen "Abdijsite Kolen – Kolenberg", "Cultuurlandschap rond Kuttekoven" en het beschermde monument van de spoorwegbrug en -bedding ter hoogte van Kuttekoven te duiden (§11 en 12).

5. "Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon-Tongeren" (fruitspoor) als één geheel te beschouwen en als dusdanig vast te stellen (§12).

Behandeling van het advies

1. Uit de vraag van de VCOE blijkt dat de commissie op meer communicatie bij de vaststelling aanstuurt. De aanleiding, de doelstelling en de rechtsgevolgen maken geen deel uit van het inhoudelijke vaststellingsdossier, maar wel van de communicatie die naar aanleiding van de vaststelling gebeurt. Mogelijk is de VCOE daarom niet op de hoogte van de communicatie-inspanningen die de dossierbehandelaars bij elk dossier leveren. Zij nemen vooraf contact op met de gemeenten, en eventueel met andere betrokken organisaties of administratieve overheden, om hen te informeren over de aanleiding van de vaststelling, de procedure, het openbaar onderzoek, de rechtsgevolgen en de afbakening. Bij de aankondiging van elk openbaar onderzoek op de website van het agentschap verwijst een link naar de rechtsgevolgen van de vaststelling <https://openbareonderzoeken.onroerenderfgoed.be/openbareonderzoeken/48>. Op deze plaats vindt iedereen alle informatie samen: zowel het inhoudelijke digitale dossier (Dit is de nieuwe lay-out. De vorige versie met meer informatie was tot einde van het openbaar onderzoek raadpleegbaar).

In het geval van deze vaststelling pikten de media de communicatie over het openbaar onderzoek op, zowel in de media als op de radio (VRT, 19 februari 2018).

Een infosessie voor het grote publiek is niet voorzien in de procedure, omdat een vaststelling geen rechtsgevolgen voor particulieren heeft, tenzij informatieplicht of het vermelden in akten van het feit dat het perceel in een vastgestelde inventaris staat. Mocht de gemeente een infosessie toch wenselijk vinden, dan gaat de dossierbehandelaar op de vraag in.

2. Zoals gecommuniceerd in de nota aan de VCOE over de koerswijziging van de vaststelling van de Landschapsatlas worden houtige beplantingen met erfgoedwaarde sinds 2017 niet meer binnen de eigen inventaris vastgesteld.

Als houtig erfgoed enkel als Landschapsatlas wordt vastgesteld, dan gelden de rechtsgevolgen van de Landschapsatlas, met name zorg- en motiveringsplicht (art. 4.1.9 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). In dat geval is de vergunningverlener, met name de gemeente, strikt genomen niet verplicht er advies op te geven. Het verschil tussen zorgplicht en adviesplicht is evenwel beperkt:

- Zorg- en motiveringsplicht veronderstelt dat de administratieve overheid zoveel mogelijk zorg in acht neemt voor de erfgoedkenmerken van onroerende goederen die opgenomen zijn in een vastgestelde inventaris. Verder motiveert de administratieve overheid in haar beslissingen over eigen werken of activiteiten hoe ze rekening heeft gehouden met het impact van deze werken of activiteiten op het vastgestelde erfgoed (art. 4.1.9 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).
- Advies: als voor de kap van een item uit de vastgestelde inventaris een vergunning vereist is, motiveert de vergunningverlenende overheid haar beslissing en verduidelijkt ze in haar beslissing hoe ze de erfgoedwaarden in acht heeft genomen (art. 4.1.10 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

Het rechtsgevolg van vastgesteld houtige beplantingen met erfgoedwaarde treedt dus pas in werking als het kappen van het item vergunningsplichtig is en de vergunning door particulieren of niet-administratieve overheden is aangevraagd. Opname in de vastgestelde inventaris houtig erfgoed zal weinig of niets aan de adviespraktijk veranderen. De vergunningsplicht is al sterk aan banden gelegd: bomen die binnen een perimeter van 15m rond een vergunde constructie staan, mogen zonder vergunning worden gekapt. Een vaststelling verandert dit niet. Bomen op gemeentelijk eigendom binnen vastgestelde landschapsatlas vallen onder de zorgplicht voor administratieve overheden.

In de praktijk geeft het agentschap Onroerend Erfgoed geen advies meer op vastgestelde items. Deze opdracht is toevertrouwd aan de vergunningverlener. Opname van houtig erfgoed in de wetenschappelijke inventaris of als vastgesteld item in de Landschapsatlas werkt in de praktijk minstens even mobiliserend als een vaststelling in de inventaris houtige beplantingen met erfgoedwaarde. Stedenbouwkundige ambtenaren kunnen er in hun motivatie even goed rekening mee houden.

Bovendien vergt een vaststelling in de vastgestelde inventaris houtige beplantingen met erfgoedwaarde een veel grondigere inventarisatie dan nu meestal gedaan wordt. Een volledig gebied moet dan worden bemonsterd tot op perceelsniveau. Dit is voor een standaard vaststelling van een gebied in de Landschapsatlas niet haalbaar, met de huidige personeelsbezetting en werkagenda.

3. De inventarismethodologie wordt bij de vaststelling toegepast: bij elke vaststelling van een gebied in de Landschapsatlas zit een motivering gebaseerd op de erfgoedwaarden en de selectiecriteria, waar de contextwaarde deel van uitmaakt. Een voorbeeld van een verwijzing naar deze context vindt men bijvoorbeeld onder de esthetische waarde "Het gevarieerde reliëf dat zo kenmerkend is voor het Haspengouwse overgangsgebied..."; of onder de historische waarde "De burcht van Kolmont... is representatief voor de (ontstaans)geschiedenis van het graafschap Loon en voor het conflict met het prinsbisdom Luik in dit voormalige grensgebied. Het is een restant van de 12de-13de-eeuwse strijd tussen het graafschap Loon en bisdom Luik om de macht en de invloed in de regio. Van vergelijkbare sites is de burchtsite van Kolmont één van de beter bewaarde."

Bovendien is de Landschapsatlas al van bij zijn ontstaan in 2001 een selectie van traditionele landschappen: landschappelijk waardevolle gehelen, afgebakend op basis van samenhang, gaafheid en herkenbaarheid. Vervolgens werd nagekeken in hoeverre deze landschappelijk waardevolle gehelen de relictten zijn van 'traditionele landschappen', waarvan de kenmerken met behulp van historische bronnen, historisch-geografische literatuur, historisch-topografische kaarten en luchtfoto's (algemeen) werden geduid (Antrop e.a. 2002: Traditionele landschappen van het Vlaamse gewest, onuitgegeven rapport, Universiteit Gent, Vakgroep Geografie, Gent). Binnen Vlaanderen vormen de gebieden in de Landschapsatlas dus de landschappen die relictten van de traditionele landschappen het best weerspiegelen. De Landschapsatlas vormt op zich dus de geografische en thematische context voor de vaststelling van een gebied.

4. Deze opmerking is terecht. Aan de erfgoeddatabase zullen de links naar de beschermde landschappen en monument worden toegevoegd, zodat het duidelijk is welke beschermingen deel uitmaken van het vastgestelde fruitspoor:

Beschermingsdatabase

- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2041>

- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2101>

- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/3254>

Erfgoeddatabase of wetenschappelijke inventaris

- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/304755>

5. Uitbreiding van de afbakening van het fruitspoor met het deel in de gemeenten Sint-Truiden, Zoutleeuw en Linter is na openbaar onderzoek niet mogelijk.

Conclusie

Het bezwaar heeft invloed op de vaststelling van het gebied "Vallei van de Mombeek en Fonteinbeek met burcht en bos van Kolmont". Aan de beschermingsdatabase en de erfgoeddatabase zijn de links naar de beschermde landschappen en monument toegevoegd, zodat het duidelijk is welke beschermingen deel uitmaken van het vastgestelde fruitspoor.

3. Conclusie

De uitgebrachte bezwaren en het advies hebben invloed op de beschrijving en op de toegekende erfgoedelementen. De vaststelling van het gebied "Valleien van Mombeek en Fonteinbeek met burcht en bos van Kolmont" in de Landschapsatlas werd als volgt aangepast:

- Thesaurustermen "greppels", "meanders" en "graslanden" worden toegevoegd.

Het definitieve vaststellingsvoorstel van "Spoorwegbedding lijn 23: deel Borgloon-Tongeren" wordt als volgt aangepast:

- Thesaurustermen: de term 'hakhoutbeheer' wordt toegevoegd
- Beschrijving: "In de bermen komen hakhoutstoven (o.a. es) voor. Langs het fruitspoor wisselden open (grasland) en meer gesloten zichten (hakhout) elkaar af." wordt toegevoegd
- Historische waarde: "Kenmerkend is het hakhout in de bermen van de voormalige spoorwegbedding, dat getuigt van het vroegere voor spoorwegen zo typische hakhoutbeheer." wordt toegevoegd
- Ruimtelijk-structurerende waarde: "biologisch waardevol," wordt toegevoegd.
- Esthetische waarde: "De afwisseling van open en gesloten zichten en het reliëf vergroten de belevingswaarde van het omliggende landschap" wordt toegevoegd.
- Aan de beschermingsdatabank en de erfgoeddatabank zijn de links naar de beschermde landschappen en monument toegevoegd, zodat het duidelijk is welke beschermingen deel uitmaken van het vastgestelde fruitspoor.